

Izhaja v Trstu vsak
= petek popoldne =
Uredništvo in upravništvo
ulica Boschetto št. 5. II. nad.
= Telefon št. 1570 =

Delavski List

Posamezna številka

6 vin.

Inserati po dogovoru.
Naročnina za celo leto
4.20 K., pol leta 2.10 K.,
četrt leta 1.05 K. - Ino-
zemstvo več poština.

Glasilo slovenskih socialistov na Primorskem.

IRREDENTA

(Dalje).

Kapitalizem vseh držav in vseh narodov in vsi tisti elementi katerih obstanek je združen z obstankom sedanjih družabnih razmer, imajo nujno potrebo mogočne oborožene sile, ki naj jih brani pred eventualnim sovražnikom. Tudi avstrijski kapitalizem čuti to potrebo. Zlasti odkar je začelo narasčati število razredno zavednega delavstva in so njegove opravičene zahteve vedno bolj nevarne kapitalističnemu molohu, postajajo tudi zahteve po ojačenju vojaštva vedno bolj predrzne. Ne zunaj, ampak v državi sami vidi meščanski in agrarni kapitalizem največjega svojega sovražnika. Vidi ga v ljudstvu samem, ki se vedno bolj zaveda svojih pravic in vedno bolj hrepeni po popolni osvoboditvi od kapitalističnega jarma. Militarizem naj bi služil kapitalizmu pri posameznih bitkah, ki jih ima ta s proletariatom in mogel bi biti največa opora pri poslednjem boju med ljudstvom in kapitalizmom, med pravico in krivico, med zatiranimi in zatiralci.

Prav v imenu in zaradi militarizma, se hoče tudi ohraniti še nadalje med nezavednimi ljudskimi masami škodljivi narodni in patrijotični antagonizem, brez katerega bi današnji kapitalizem zelo težko izhajal. Seveda se vsega tega ne sme ljudstvu povedati in niti najbolj zagriženi zastopniki in zagovorniki meščanskega sistema, ne bi si upali glasovati v parlamentu ni za vinar v militaristične svrhe, če bi se odkrito povedalo kam je namenjen. Kajti nobena meščanska stranka v Avstriji ne sme pozabiti, da ima oporo v nezavednem ljudstvu, ki bi jo takoj prav gotovo zapustilo, kadar bi mu dala sama razumeti, da je vse njeno delo naperjeno proti ljudstvu samem. Zagotoviti obstanek pa in ojačiti militarizem je treba. Treba je tedaj tudi opravičiti obstanek in potrebo ojačenja. Zato je pa treba, če ne preti državi nobene nevarnosti, to nevarnost vstvariti. Vstvariti je treba zunanjega sovražnika in pokazati ga ljudstvu v vsej njegovi grozoti. Nemčija si vstvarja sovražnika v francoski in angleški državi in vsaka država hoče po vsej sili imeti kako nevarnost. Take sorte sovražnika in nevarnosti je tudi italijanski irredentizem. Dolgo dolgo časa plačuje avstrijsko ljudstvo ogromne svote vojaškega davka prav zaradi tega namišljenega irredentizma. In prav zaradi tega namišljenega, ali, bolje rečeno, umetnega irredentizma, se zahteva od avstrijskega ljudstva nov krvni davek. 5000

zdravih in hrabrih ljudskih sinov več, je moralo letos zapustiti tovarne in polja, stariše in sorodnike ter povečati čete domobranskih pešpolkov prav zaradi irredentizma. Če bi se avstrijskim vladnim krogom ne dalo nobene priložnosti v kateri bi oni videli kako državi pretečo nevarnost, bi ta ne mogla opravičiti svojih militarističnih zahtev in meščanski in klerikalni poslanci bi tudi ne mogli vspešno opravičiti pred ljudstvom svoje ljubezni do militarizma, če bi ne mogli dokazati nevarnosti. Tako priložnost pa vstvarjajo vladi meščanske stranke same. Italijanske meščanske stranke nimajo niti koristi podpirati irredentistično streljenje, vedo da ljudstvo samo nima niti potrebe hrepeneti po odrešenju, ker vživa tu že vse narodne pravice; vedo da ne ekzistira irredente pa je vendar to izbrano meščanstvo in samo izbrano meščanstvo, ki uporabi vsako priliko, da grozi z irredentizmom, kateremu se resni ljudje sicer smeje, ki pa vendar doseže svoj namen. Pri tem delu jim seveda pomagajo slovenski narodnjaki. V enomer pripovedujejo o italijanskem irredentizmu, v enomer pozivljajo vlado naj pazi na svoj italijansko zavezništvo. Vedenje slovenskih narodnjakov v tem oziru je postalo posebno v najnovejšem času naravnost sramotno in poniževalno in škodljivo za ves slovenski narod. Izgleda namreč prav tako, kakor da so v poniževalni službi avstrijske birokracije in avstrijskega kapitalizma. Avstrijska vlada, in kapitalizem išče zunanjih sovražnikov, da zamore opravičiti ojačenje militarizma.

Takega sovražnika vstvarjajo slovenski narodnjaki. Pripovedujejo v enomer o italijanski irredenti, ki je ni in je ne more biti. Tako postopanje je naravnost izdajstvo ljudskih interesov, posebno pa še interesov slovenskega naroda, ki ima od militarizma največjo škodo. Avstrijsko in italijansko delavstvo je take vladne nakane in nakane njenih zavednih ali nezavednih hlapcev že davno razumelo. Na mednarodnem sestanku, ki se je vršil v Trstu dne 22. in 23. maja 1905 so zastopniki socialističnega delavstva vseh avstro-ogrskih, hrvatskega in italijanskega naroda, sklenili resolucijo, da se bo delavstvo vseh omenjenih narodnosti borilo s vsemi silami i v parlamentu i v časopisju zoper narodnjaško-meščansko in vladno izrabljanje narodnih koristi v svrhu militarističnih provokacij odnosno ekspanzionističnih in belikozni politiki. Slovenski narodnjaki pa nadaljujejo vršiti nekdanji in starodavni posel ponižnih hlapcev, hlapcev avstrijske birokracije in kapitalizma na škodo celokupnega avstrijskega a

še posebej slovenskega ljudstva. Žalostno je pa, da vse kaže, da vrše tak posel vedoma. In če bi ga tudi vršili nevede, bi se tudi ne mogli opravičiti, kajti narod sam zahteva in potrebuje zavednih in zdravih voditeljev ne pa oseb, ki v svojem strankinem egoizmu pozabljajo na najvitalnejše ljudske koristi in zalivajo korenine vsemu a slovenskemu ljudstvu še posebej škodljivemu in pogubonosnemu militarizmu.

V. kongres ital. socialne dem. stranke na Primorskem.

V nedeljo dne 6. in v ponedeljek dne 7. t. m. se je vršil v Delavskem domu v Trstu V. kongres ital. soc. dem. stranke na Primorskem. Zanimanje za ta kongres je vladalo veliko toliko v naših kakor tudi v nasprotnih vrstah. Uresničile so se naše želje, naše hrepenenje. Zastopniki različnih socialističnih ustanov, so šli preko vsakdanjih malenkostnih nesporazumljen in zmagala je ideja lepa in velika; zmagal je čut, ki veje v vseh nas, ki se borimo za delavske pravice, čut bratstva in solidaritete.

Na kongresu je navzočih 127 delegatov. Osredni izvrševalni odbor zastopa sodr. dr. Ellenbogen iz Dunaja; izvrševalni odbor jugoslov. soc. dem. stranke zastopa sodr. E. Kristan; sodr. Storchi zastopa italijansko soc. dem. stranko. Sodrugi iz Tridenta, ki so bili do sedaj ločeni od ital. sodrugov na Primorskem v posebno socialistično skupino, zastopata sodruga dr. Piscal in poslanec Avancini.

Zbor otvori sodr. Valentin Pittoni, ki po običajnem pozdravu pove, da imamo za seboj štiri leta, ki nas ločijo od poslednjega strankinega zbora. Štiri leta naporenega velikega dela, ki nam je porodilo obilo nepričakovanih uspehov.

V predsedništvo kongresa so izvoljeni: Sodr. dr. Piscal kot predsednik, sodruga Laurencich in Tonet pa kot podpredsednika. Zapisnikarjem so pa izvoljeni sodrugi Comel, Wölfler in Faraguna.

Izvolilo se je še komisijo za pregledovanje mandatov in sklenilo navaden poslovník. Nato poda predsednik besedo sodr. Ellenbogen, ki pozdravi kongres v imenu osrednjega izvrševalnega odbora avstrijske soc. dem. stranke. Nato pozdravi kongres sodr. Storchi v imenu ital. soc. dem. stranke na kar pa poda predsednik besedo sodr. E. Kristanu, ki pozdravi kongres v imenu jugoslov. soc. dem. stranke. Mej drugim pravi tudi sledeče: Veliko večje so med

nami in vami vezi, ki nas družijo, nego bi si mogel to kdo misliti. Usoda nas je združila v narodno mešane kraje, ki se ne dajo razdeliti po narodnosti. Trst, Istra in Goriško. Imamo v teh pokrajinah kraje, kjer živi ljudstvo, ki še danes ne ve je li italijanske ali slovenske narodnosti. Prav zaradi tega se moramo okleniti tem več mednarodnosti. Združeni so naši sovražniki italijanski in slovenski v boju zoper naše zahteve. Umetnim potom, hočejo ohraniti v ljudstvu čut narodnega sovraštva in inajo samo en cilj: Škodovati delavstvu, razdruževati ga, in kaliti mu v to svrhu slogo. Med nami pa ne sme biti narodnega sovraštva. Če tudi nastanejo nesporazumljenja glede taktike, vendar ne smemo nikdar pozabiti, da smo skupaj mogočna falanga slovenskega in ital. delavstva ki hoče in more hoditi po poti mednarodnosti do najvišjega cilja, do socializma.

Zato je vsaka vaša zmaga tudi naša, je zmaga delavstva zoper kapitalizem. — Želim tedaj, da vam donese današnji kongres obilo sadov in da se vsak od vas nasrka novega poguma, nove moči, novega znanja, ki ga potrebujemo na ponosni in slavni poti delavske internacionale in socializma.

Burno odobravanje je sledilo krasnemu govoru sodr. E. Kristana. Po predlogu sodr. Pittonija se sklene udeležiti se kongresa, ki ga skliče osredni izvrševalni odbor na Dunaju dne 27. t. m. Na tem kongresu skupne avstrijske soc. dem. stranke se bo razpravljalo o pozivu, ki ga je poslala ogrska soc. dem. stranka vsem avstrijskim narodnim socialističnim skupinam. V tem pozivu prosijo ogrski sodrugi pomoči od vseh avstrijskih socialistov zaradi boja zoper njihovo reakcijo, ki snuje novi atentat svobodi z uvedanjem neke vrste volilnega reda na podlagi pluralnega sistema, potom katerega se hoče nadalje zatirati in odrekati pravice neogrskim narodnim manjšinam. Sklene se tudi brzjaviti ogrskim sodrugom izraze solidaritete.

Sodr. Oliva poroča o strankinem delovanju iz katerega je razvidno, da so italijanski sodrugi uporabili vsako priložnost v korist proletarijata. Po daljši razpravi se vzame poročilo sodr. Olive na znanje. Na predlog sodr. Pagninija se z 48 glasovi proti 38 dovoli, da prisotvujejo kongresu tudi zastopniki tistih socialističnih ustanov, ki bi po pravilih imeli pravico prisostovati samo z posvetovalnim glasom. Nato poroča sodr. Pagnini o novem strankinem statutu.

Dosedaj so bili italijanski sodrugi razdeljeni v dva oddelka in sicer v primorski

kakor da se je bil nenadoma izkazalo, da je vsa naša kultura, politika, znanost in umetnost sam humbug in švindelj — da ni pristni Krištof Kobar, sloviti razbojnik, temveč da je čisto navadni počestni, tatiški smrkavec Jožef Mrovec... Dvorni svetnik se je zaklenil v privatno življenje, tista dama je omodlela, politični boji so se pričeli znova in nekdo je pisal v uvodnem članku, kako da je treba v prihodnje skrbno paziti na usurpatorje časti in slave in kako je marsikateri človek, posebno v politiki čisto navaden, kvečjemu gnjatim in kračam nevaren vagabund, pa se laže samo zaradi ugleda, da je krvoločan razbojnik...

Žalostno je bilo moje življenje poslej! Kaj tisti mesec, ki sem ga preživel med vlažnimi stenami? Mnogo takih dni sem že preživel. Ampak notranja bolečina, ki peče in grize brez nehanja, ki mi je izsesala lica, izsušila srce, upihnila luč mojih oči! Oj prijatelj, ali si okusil kdaj slavo, njeno opojno, težko slast? Jaz sem jo okusil. Ali si okusil kdaj razočaranje, ki spreleti človeka sredi božje radosti kakor spomin smrti? Nisi je občutil, zakaj drugače bi gledale tvoje oči...

Tako je pripovedoval Jožef Mrovec; ob poslednjih besedah je položil roke na mizo, skril je obraz in je zahtel.

Jaz mislim še zmirom, da me je imel za norca.

Mrovec in njegova slava.

Spisal: Ivan Cankar.

(Dalje in konec).

Slava, ki mi jo je bil Bog tako nenadoma dodelil, me je vsega prevzela; spremeniла me je na zunanje, zredil sem se, moj obraz je bil rdeč in svetel; spremeniла pa mi je tudi srce, tako da sem popolnoma pozabil na svojo preteklost in mi še na misel ni prišlo več, da se takorekoč ne pišem Krištof Kobar. Če bi me bil kdo vprašal v tistih dneh: «Povej po pravici in brez laži, kdo si in odkod?» bi mu bil odgovoril naravnost in brez cbotavljanja: «Krištof Kobar mi je ime in razbojnik sem!» Zahteval sem papirja in tinto in sem začel pisati dolg roman: «Krištof Kobar, najhujši in najslavnejši razbojnik vseh dežel; kakor je on sam popisal». Z veliko vnmemo sem se ukvarjal s to stvarjo, tako, da sem zanemarjal svoje znanje, celó dvornega svetnika in tisto prirodnoznanjsko lepo damo. Roman je bil zanimiv in poučen in le škoda je, da se je izgubil; mislim, da ga je bradati sodnik raztrgal v svoji jezi.

Toda kako hitro, kako hitro mine posvetna čast! Kaj je slava? Pene! Dim!

Krištof Kobar, tisti drugi, ki sem mu bil takorekoč prisiljen in ponevedoma ukradel ime in čast, se je nenadoma oglašil. Na

zelo čuden način se je oglašil. Naveličal se je bil najbrž svojega opravila in je vpričo zbranega ljudstva, pred mlajem in pod kolono, pretepel odličnega rodoljuba, ki je govoril tam lep in slovesen govor. Prijeli so ga in zvezali, on pa je samo rekel: «Klade narodne! Jaz sem Krištof Kobar in zadnji čas je bil, da ste me prijeli!

Dolg čas mi je že bilo! Drugikrat lovite vrabce pa ne razbojnikov!» Tako jih je ozmerjal, «adijo fant!» je še rekel rodoljuba, ki je ležal na tleh, in je šel s kmeti.

Sodnik je planil k meni; suknje si ni bil zapel in vsa brada je bila zmršena. — Naravnost k meni je skočil in me je stresel za rame.

«Kdo si!» mi je zakričal v obraz.

«No, no!» sem ga tolažil nekoliko užaljen. «Zakaj pa tako?»

«Kdo si?» je kričal.

Spoznal sem, da se je stvar zaobrnila. Bog vedi zakaj, in sem odgovarjal previdno.

«Kdo da sem? Jaz sem rekel, da sem Jožef Mrovec, drugi pa pravijo da sem Krištof Kobar. Nikogar ne maram žaliti, ne ugovarjam rad, in če je potreba, da se pišem Krištof Kobar —».

Nisem mogel več govoriti, ker me je prijel za lase in me je zibal brez usmiljenja.

«No, no!» sem rekel.

«Potepuh, malopridnež!» je kričal. «In tukaj se masti in uživa čast, kakor da bi bil res razbojnik!»

Nastežaj je odprl duri.

«Marš!»

Jaz sem se nekoliko obotavljal; hudó mi je bilo.

«Tak nikar, gospod sodnik!» sem prosil. «Saj ni treba, da bi šli narazen v taki jezi...»

«Marš!»

Kaj sem hotel? Šel sem, ampak moje oči so bile solzne.

Komaj pridem v vežo, me zgrabi žandarm za ramo.

«Stoj!»

Okrenem se ves začuden in nekoliko prestrašen. Resnično — tam stoji tisti debeli kmet in bulji name.

«Zakaj pa?» vprašam ponižno in povsemim oči.

«Ali poznaš tega človeka?»

«Kako bi ga poznal? Moje znanje ni veliko; šele v zadnjih časih...»

«Ukradel si gnjat!»

«Jaz?»

Nič ni več vprašal, temveč sunil me je v vežo nazaj.

Tako se je začela in zvršila moja slava.

Da bi se bil v tistem hipu, brez ceremonij, kar natihoma potopil v brezdanjo noč, bi bilo dobro in prenašal bi svoje trpljenje, kakor prenaša pogumen človek silo usode. Toda napravili so tak hrušč,

in tridentinski. Po novem statutu, ki ga predlaga sodr. Pagnini bi tvorili vsi italijanski socialisti v Avstriji enotno ital. socialistično skupino po vzorcu drugih avstrijskih narodov. Statut je po daljši debati, katere se je vdeležil tudi sodr. Pittoni, nekoliko popravljen sprejet enoglasno.

(Dalje prih.)

III. kongres strokovnih organizacij na Primorskem.

Po kongresu ital. socialne demokratične stranke se je vršil v torek dne 8. t. m. v Delavskem domu v Trstu III. kongres strokovnih organizacij na Primorskem. Zastopane so bile razven vseh tržaških skupin tudi lokalne organizacije in skupine na Goriškem Istre in tudi Dalmacije. Navzočih je nad 70 delegatov.

Zborovanje otvoril tajnik strokovnih organizacij sodr. Pagnini ob 9. uri in en četrt zjutraj. Po običajnem pozdravu raztolmači vzroke vsled katerih ni bilo mogoče sklicati prej tega III. kongresa in naprosi navzoče, da izvole predsedništvo. Izvoljeni so: dr. Piscel (Trident) predsednik. Tonet (Goriško) in Marica (Nabrežina) podpredsednika. Tajnikom so izvoljeni sodr. Gabrič (Dalmacija) Faraguna in Petejan (Pulj).

Dnevni red stavljen od tajništva je bil sprejet, po kratki debati enoglasno. Dnevni red je obsegal sledeče točke: Poročilo tajnika in strokovne komisije; poročilo blagajnika; organizacija, agitacija in taktika; izvolitev strokovne komisije in predlog ustanovitve v omenjeni komisiji mesto podtajnika; imenovanje pregledovalnega odseka strokovne komisije.

Po izvolitvi komisije za pregledovanje mandatov, komisije za pregledovanje predlogov in komisije za imenovanje članov strokovne komisije, se prečita in odobri zapisnik II. strokovnega kongresa.

Za tem poročila sodr. Milost o statistiki. Strokovna komisija — pravi sodr. Milost ni razpolagala s potrebnimi sredstvi in ji tedaj ni bilo mogoče izvršiti natančno statistiko strokovnih gibanj. Poročilo v tem oziru bo tedaj pomanjkljivo. Toda kljub temu nam je mogoče dati kratko in interesantno poročilo. Iz zapisnika zadnjega strokovnega kongresa, ki se je vršil dne 6. januarja 1906, je razvidno, da je bilo tedaj 16 lokalnih strokovnih organizacij in 11 zvezinih skupin. Danes imamo v Trstu 32 centraliziranih skupin in 8 lokalnih organizacij. V letu 1906 je bilo v Trstu 6800 delavcev organiziranih. Ob koncu leta 1906 je število organiziranega delavstva naraslo na 9974. Ob koncu leta 1907 je bilo število organiziranih že 10.607. — Danes imamo že preko 14 tisoč redno plačujočih organiziranih delavcev. Te številke so izveličene iz glasila centralne strokovne komisije, so tedaj resnične in nimajo nič kaj opraviti s polnim številom onega organiziranega delavstva, ki ni redno plačujoče.

V letu 1907-1908 smo imeli sledeča gibanja. *Uslužbenci ladjedelnice S. Marco* so pridobili zvišanje mezde in uravnavo akordnega dela. *Lesni težaki* so pridobili 40 vin. povišanja dnevne mezde. *Testinarji* so pridobili uravnavo delavnega urnika, prepoved medtedenskih praznikov in uravnavo mezde izrednih ur. *Delavci v arzenalu* so pridobili zvišanje plač in uravnavo delavnih razmer. *Mestni pometači* so pridobili mezdno zvišanje, uravnavo delavnega časa, izrednih ur, nedeljskega dela in druge moralne pridobitve. *Pomorski kurjači*, pomorščaki in podčasniki so tudi imeli velikih koristi od svojega gibanja.

Sponemica ki so jo vložili uslužbenci (naktarji i. t. d.) avstrijskega Lloyda ni imela nobenega vspeha. *Delavci v mestni klavnici* (trippaioli) so pridobili zvišanje plač, plačilo izrednih ur in skrajšanje delavnega časa. *Pekovski delavci* na Lloydovih parmikih niso dobili niti odgovora na vloženo sponemico. Zahteve mestnih gasilcev, ki so bile tudi izražene v posebni sponemici, se je uravnalo v mestnem odboru. Težaki so priborili zvišanje plač in sploh so sklenili posebno pogodbo. Slikarji so priborili mezdno zvišanje in druge zahteve so jim bile le deloma ugodjene. Uslužbenci glavnih skladišč so pa priborili že v prvem nastopu naravnost neverjetne koristi.

Nadalje omenja vse stavke ki so se vršile v Trstu in na Primorskem sploh. Strokovna komisija je bila vsem organizacijam vedno na razpolago, intervenirala je vedno, ko se je zahtevalo in priredila je več shodov. Nadalje pove, da so tržaške strokovne organizacije izdale od leta 1904 do 1908,

nad 1.000.000 kron raznih podpor. Govori še o drugih dohodkih in izdatkih strokovnih organizacij.

Sodr. Klemencih se spominja velike stavke tiskarskih delavk, ki je končala s popolno zmago. Govori še sodr. Spazal in drugi, na kar poda predsednik besedo sodr. Pagniniju ki poroča o delovanju tajništva.

Sodr. Pagnini pove, da ko je nastopil kot tajnik strokovnih organizacij ni bilo pri poslednjih vse v najlepšem redu. Več mesecev so bile te brez tajništva in število organiziranega delavstva se je znižalo na 3800. Tudi ni našel sredstev s katerimi bi bilo mogoče vzdrževati tajništvo. Edina dedščina je bil nek načrt v svrhu ustanovitve nekake delavske zbornice. Pregledalo se je ta načrt in se takoj spoznalo, da ne odgovarja potrebam naših strokovnih organizacij. Z omenjenim načrtom bi se bilo spravilo organizacije na krivo pot. Če bi se ga bilo uresničilo, bi bila to zmaga onih, ki hočejo upeljati v naše organizacije male letne prispevke, združil bi bil v to delavsko zbornico narodnjaške elemente, sovražnike delavstva, sovražnike razrednega boja in nad vse pa sovražnike delavske internacionalne. V naših vrstah pa je treba, da vlada duh mednarodnosti in razredne zavdnosti, duh centralizacije kajti za delavstvo ni nič nevarnejšega nego so lokalne organizacije, ki jih podpirajo največ oni, ki še do danes nimajo jasnih pojmov o svobodi in avtonomiji.

Treba je bilo tedaj pričeti centralizirati tedanje lokalne organizacije. Bilo je to seveda težavno delo. Toda uspeh, če ravno počasen, je bil gotov. Polagoma smo prepričali delavce, da je koristno za delavstvo samo, ako so prispevki visoki. Delavstvo, ako se hoče uspešno boriti zoper meščansko izkoriščanje, mora imeti vedno in v vsakem slučaju na razpolago vedno velike svote denarja; pa tudi ako hoče vživati bolniško, in brezposelno podporo ali podporo ob prilikah raznih drugih nesrečnih trenutkih, katerih ne manjka nikdar delavstvu. Prepričali smo vseh, da ako hočemo zmagati moramo združiti duševne in gmotne moči enega ali več narodov skupaj. Priznati moramo, da se je v vsaki skupini število članov vedno znižalo ko je skupina pristopila centralizaciji, toda pozneje so se vsi zopet vrnili in ostali so zvesti svoji organizaciji in neomajeni v svojem prepričanju o boljši bodočnosti.

Podporno društvo pomorskih delavcev, ki se je pred leti vsled hujskanja nekaterih elementov ločilo od nas, je stopilo v naslednjem času zopet v naše vrste in poleg podpornega društva so ustanovili tudi svojo bojno organizacijo. Ravno tako se je zgodilo tudi s slikarji, katere so anarhisti skušali ločiti od ostalega delavstva.

Tu je govornik povdarjal kako da anarhisti, takozvani narodni socialisti in meščanje popolnoma in vedno složno zahtevajo, da bi bile organizacije apolitične. Toda vsi morajo priznati, da če si je delavstvo res nekoliko zboljšalo svoj položaj, je to uspeh naše dosedanje politike, politike razrednega boja, s katero gremo naprej po poti ki nam jo je začrtala socialistična ideja.

Nadalje povdarja govornik, da je tudi alkoholizem veliko zlo ki tare in uničuje cele družine. Tudi zoper alkoholizem smo se bojevali, toda dosedaj z ne preveč velikimi uspehi. Morda bi bili tudi v tem oziru naši uspehi v Trstu večji, toda razven Trsta smo morali imeti oči tudi na deželi. Tudi na deželi je še mnogo dela za izvršiti in mi smo se lotili tudi tega, da ohranimo med vsem delavstvom kolikor mogoče dobre odnošaje. Naše delo je bilo tedaj ogromno in razširjeno na vse kraje. To delo smo tudi v resnici izvršili tako, da je šlo preko naših pričakovanj. Ravno vsled tega dela, vsled množitve organizacij in organiziranega delavstva, so se tudi delodajalci združili in ustanovili svojo "Zvezo delodajalcev". S to zvezo smo že do danes sklenili več pogodb. Moč našega organiziranega delavstva pa se je večala vedno dan za dnem in potom te naše mogočne mednarodne organizacije smo tudi prepričali naraščaj slovenske narodne krumirске organizacije. Temu in drugim našim zmagam sta brezdomno pripomogla tudi „Laboratore“ in „Delavski List“.

Nadalje govori sodr. Pagnini tudi o slovenskem tajništvu, ki je že sedaj doneslo lepih sadov. Še posebej prinese nekoliko statističnih podatkov o boleznih alkoholizma. Več o vsem našem delu pove natančno tiskano poročilo. Sodrugi Pagnini konča rekoč, da morajo biti strokovne organizacije vedno združene s politično stranko in ona z njimi. Kakor mednarodno tako moramo biti povsod in vedno združeni, ako

želimo, da se bo število naših uspehov pomnožilo in da bo imelo delavstvo vedno več koristi.

Po daljši razpravi o tem poročilu, ki se ga vdeleži veliko delegatov se na predlog sodr. Gasparija in Remisceka sprejme sledečo resolucijo: «Kongres vzame na znanje poročilo strokovnega tajništva in priznavajoč vedni naraščaj strokovnih organizacij preide na dnevni red.

(Dalje prih.)

Politični pregled.

Salcburškemu deželnemu zboru predloži deželni odbor volilno reformo, po kateri bi se sedanje število poslancev, 27, zvišalo na 39. Virilni glas nadškofa ostane. Nova, četrta kurija, dobi 5 mandatov, enega mesto Salcburg, 1 druga mesta in trg, 3 pa kmetske občine.

Deželnozbornske volitve v trgovski zbornici v Gorici. V sredo dne 9. t. m. so se vršile v goriški trgovski obrtni zbornici deželnozbornske volitve. Izvoljen je bil s 14. pri 15. glasovih Josip Venuti.

Na Moravskem je bil izvoljen v deželni zbor v nemškem volilnem okraju Nikolsburg nemški kandidat Vilhelm Kreiml, župan v Nikolsburgu.

Za nižjeavstrijske deželnozbornske volitve je imenovala socialno-demokratična stranka doslej sledeče kandidate: a) Na Dunaju: V Leopoldovem Karol Pick in Franc Wolf; na Landstrasse Johan Berut, Karol Höger, Eranc Silberer in Karol Starecky; na Vidnu Anton Widlar, Matevž Milvaj, Leopold Biener, Anton Dangel; v Margaretnu Franc Domes, Albert Hummel; na Neubau Ndvard Rieger, Jožef Tillich, Jožef Tobola; v Jožefovom Johan Gröbner, Karol Gürlich; v Favoritnu dr. Karol Renner, Johan Pölzer; v Simeringu Lovrenc Widholz; v Meidlingu Maks Winter; v Rudolfovem Pavel Rishter; v Fünflhausu Johan Grassinger; v Otakringu Alaert Sever, Karol Volkert; v Hernalzu Mihael Worell, Anton Wimmer; v Brigitenavi dr. Viljem Ellenbogon; v Florisdorfu Karol Seitz; b) V splošni kuriji mest in trgov: v Zvetllu Teodor Hackenberg; v Bruku ob Litvi dr. Karol Renner; c) V splošni kuriji kmetijskih občin: v Amstetnu Leopold Ettinger; v Dunajskem Novem mestu Alojz Kořinec; v Korneuburgu Anton Schlinger; v Hornu Janez Krobath; v Waidhofnu ob Tajji Janez Lenz.

Narodni tepeži se vrše tudi na Češkem v enaki miri kakor pri nas. V sredo dne 9. t. m. ob priliki zborovanja nemške zveze na Češkem, je prišlo v mestu Berg-Reichenstein, do krvavih izgredov med češkimi in nemškimi nacionalc. Žandarji so se obnašali grdo. — Eden izmed nemcev je smrtno ranjen več je pa težko in malo ranjenih. Prišli so tudi dragonci. Zvečer so češki šovinisti lučali kamenje v okna hiš kjer prebivajo Nemci. Vse to se dela seveda v imenu narodne ljubezni in kulture.

Sancta simplicitas.

RAZNO.

Brezlično brzojavljenje preko Oceana.

Kakor poročajo iz Pariza, so z Eiffelovega stolpa že dosegli brezlično brzojavno zvezo s Casablanko, Berlinom in Londonom. Prihodnjic se bodo vršili poskusi z New Yorkom. V New-Yorku priredijo aparate na stolpu zavarovalne družbe Metropolitan Life.

Glad na Ruskem.

Vsled slabe žetve je zavladal na Ruskem kakor navadno tudi letos glad. Ruska vlada, katerej načeljuje vseslovanski Nikolaj in Hribarjev prijatelj od same previdnosti božje poslani Stoljipin, nima najmanjše volje ukreniti zoper to vedno ponavljajočo se nesrečo, popolnoma ničesar. Da celo je ravno ruska vlada, ki prepoveduje ustanovljati društva in nabirati denar za milijone ruskih prebivalcev onih dežel, kjer je beda in glad največji. Niti meščanske človekoljubnosti ne poznajo ti Hribarjevi tovariši. Eh, saj je tudi Hribar ne pozna.

Politična korupcija na Portugalskem.

Na Portugalskem so odkrili sedaj nov politični škandal. Ravnatelj tobačne režije grof Bninay je te dni izjavil, da so mu opetovano prihajala pisma raznih političarjev, ki so izjavljali da hočejo uplivati na

vlado, da se spravi v proračun samo eno tretino od vseh dohodkov tobaka. Do danes znašajo dohodki tobaka 37 milijonov frankov. To bi seveda naredili samo tedaj, ako se jim zagotovi, da dobe od odbite svote, ki bi znašala 20 milijonov, 50% Ministrska komisija, ki je prišla tej stvari na dan, je sklenila zahtevati od Bninaya da izroči vsa pisma in dokumente tičeče se te zadeve. Govori se, da je v tem škandalu zapletenih več bivših ministrov.

Tako se tudi vlada «po milosti božji».

Domače stvari.

Vlada je potrdila načrt tržaške volilne reforme. Volitve na podlagi tega novega volilnega zakona bodo baje v mesecu januarju ali februarju.

Goriški deželni zbor bo odprt v torek dne 22. t. ob 11. uri dopoldne. Druga seja bo najbrže še isti dan ob 5. uri popoldne.

Kdo so branitelji miru? V poslednjem času je začelo angleško in nemško meščansko časopisje zopet silno hujskati en narod proti drugemu. Ta ostudni posel nadaljuje omenjeno meščansko časopisje še vedno — z nekako posebno slastjo. Stvar je popolnoma umevna. Toliko angleška kakor tudi nemška buržoazija bi rada, da bi se vnela med tozadevni državni vojna od katere bi imelo meščanstvo samo koristi. Toda delavstvo, ki ve, da je ravno ono ki bi pri slučajnem sporu med katero si bodi državo največ trpelo, je povedalo tudi takrat svojo. Angleško delavstvo je sklenilo poslati na Nemško nekoliko delegatov, da posetijo nemško delavstvo in skupno s poslednjim vložijo protest zoper hujskanje nemškega in angleškega meščanskega časopisja, ki bi znalo dovesti omenjeni državi do vojne. Ta sklep se bo izvršil dne 20. t. m. Na ta dan skliče odbor strokovne komisije in izvrševalni odbor stranke velikanski shod, na katerem bo deputacija 20 angleških delegatov podala v imenu angleškega delavstva nemškemu delavstvu posebno resolucijo. Ta resolucija je namenjena v protest zoper meščansko hujskanje. Manifest za skupno sporazumno akcijo je podpisalo 50 državnih poslancev in 2000 voditeljev strokovnih in drugih organizacij.

Tako bo delavstvo zopet enkrat dokazalo, da je ono edini čuvaj svetovnega miru in zakleti sovražnik narodnega sovraštva brez katerega buržoazija pač ne more živeti.

Gonjo proti učiteljstvu hočejo naši preljubeznivi klerikalci zanesti tudi na Goriško. V torek dne 8. t. m. so se zbrali na neko slavnost v Mirnu pri Gorici in tam so *mladeniči* (?) sprejeli na zborovanju neko resolucijo v kateri je rečeno med drugim tudi sledeče: „..... Mladeniški shod izjavlja, da bo vsak posameznik v mladeniški organizaciji, kar je v njegovih močeh delal na to, da onemogoči z bojem z vsemi sredstvi, ki so za to na razpolago, delovanje protikrščanskega učiteljstva v šoli in izvum šole“.

Kakšna so tista sredstva, ki pravijo naši novi terseglavci, da jih imajo na razpolago, ni treba tu pripovedovati. Pa se v resoluciji preveč jasno čita, da je namen klerikalcev uporabiti v to svrhu tisto fizično moč bojaželjne mladine, s katero upajo klerikalci strašiti po deželi vse kar se še ni podalo v klerikalno vrečo. Mi priporočamo klerikalcem nekoliko več pameti in pa zmernosti v svojem strasenju, sicer postanejo presmešni. Kljub temu je pa dolžnost goriškega delavstva, da se postavi odločno v bran zoper klerikalne bandite.

III. kongres slovanskih časnikarjev se je vršil v nedeljo, ponedeljek, torek in sredo v Ljubljani. Ni treba še posebej povedati, da več nego o vsem so govorili o rodoljubju in so rodoljubili. Taki kongresi imajo namreč največjo zaslug v tem, da zapuste čas ravno tak kakoršnega so našli.

Ob prihodu slovanskih časnikarjev v Trstu sinoči zvečer so priredili slovenski narodnjaki nekaj sprejem. Na kolodvoru se je zbralo kakih 200—300 oseb. Ob prihodu časnikarjev so vpili živjo in zapeli Hej Slovani. Nato so šli v sprevedu do pred Narodnega doma kjer so tudi peli in poslušali govore Jakliča, Klofača in drugih časnikarjev. Vse skupaj je trajalo eno uro in so se potem razšli. Hujšega se ni pripetilo.

Tržaška „Edinost“ pravi v svoji nedeljski številki, da je nemogoče, da bi bilo glasilo N. D. O. sobotna priloga

„Edinosti“ če je dr. Rybař odložil mandat ker ne odobruje postopanja N. D. O. kakor smo mi trdili — pravi „Edinost“. Mi sicer nismo nikdar trdili, da dr. Rybař ne odobruje postopanja N. D. O. Toliko znamo pač tudi mi, da je Rybař že javno odobral postopanje omenjene organizacije. Ampak rekli smo, da se noben pameten politik ne more in ne sme strinjati s pajacadami, ki jih uganja neka nova struja, ki se druži okolu Mandiča in Jakliča, ker se s takimi pajacadami ne rešuje delikatnih in zavozlanih političnih vprašanj. Toliko tudi vemo, da med tistimi, ki se ne strinjajo z omenjenimi pajacadami, je tudi dr. Rybař in da med tistimi, ki se strinjajo je tudi „Edinost“. Dr. Rybař, če se ne strinja z omenjenimi pajacadami, se tedaj ne strinja niti z „Edinostjo“ katerej ne more dati nobene lastne direktive, ker „Edinost“, če prav ima zapisano na čelu, da je glasilo društva kateremu predseduje Rybař, je še vedno last dr. Gregorina. — Evo tedaj „Edinost“, zakaj je mogoče, da se je dr. Rybař sprl z Mandičem, in da je glasilo N. D. O. katerej načeljuje Mandič, priloga „Edinosti“ ki pravi da je glasilo društva kateremu načeljuje Rybař. Na tem svetu je vse mogoče. cenjena „Edinost“.

Krumirji se zavedajo svojega posla. Neki član N. D. O. nam je pripovedoval te dni, da je, kakor večkrat, se obrnil do te svoje N. D. O. ter poprosil tajnika naj se mu preskrbi kako službo, ker je že več mesecev brez posla. Tajnik mu je odgovoril, da naj čaka, da uprizore socialistični delavci kako stavko. Gospodje se tedaj pač zavedajo, da so krumirji.

Neki slovenski listič pišejo grozno globokomni ljudje. Tako so n. pr. zapisali modrost, da je eden največjih vzrokov siromaštva, pomankanje premoženja. V svoji zadnji številki pa pravi, da ako današnje mezde ne zadoščajo v pokritje potreb delavstva, je kriva živahna borba oziroma nasprotstvo interesov med agrarnim in industrijskim življenjem. Kdor želi postati učen naj le gre v N. D. O.

Predavanje v Sv. Križu. V nedeljo dne 13. t. m. predava v Sv. Križu, v prostorih tamošnje strokovne organizacije, sodr. *Ivan Regent*, o predmetu „Kaj je socializem“.

Delavci! udeležite se tega predavanja v velikem številu.

Kriški diletantje prirede v nedeljo dne 20. t. m. ob 4. uri popoldne v prostorih gostilne Maganja v Sv. Križu, veliko veselico. Predstavljeni bodo dve šaljivi enodejanki in dva šaljiva prizora. Po predstavi sledi ples do 11 ure zvečer.

Sodruge pozivljamo že danes, da se udeležite te veselice v velikem številu.

Zakaj smo kristjani in socialni demokratje. Tako je ime brošurici, ki je izšla to dni v Rimu, in jo je spisalo nekoliko «rimskih krščanskih socialcev». Brošurica je namenjena — kakor pravijo pisatelji sami — vsem dobrovoljnim ljudem in je nekak apel na krščanske socialce, ki se snidejo te dni v italijanskem mestu Rimini in na socialne demokrate, ki se kmalu sestanejo na svojem strankinem zboru v Eirenci. V tej brošurici dokazujejo spisatelji, da hodijo vsi, ki goje čiste Kristusove nauke, ki kaznujejo egoizem in vsako brutalno nasilstvo in proslavljajo vsako žrtev v prid človečanstva in zmage pravice, nedvomno po potih socialne demokracije. Telesno blagostanje, pravijo avtorji omenjene brošurice, se ne da ločiti od duševnega blagostanja, kajti bol in beda ne povzdiguje, ampak tlači človeka. Socialno vprašanje je vprašanje produkcije in razdelitve bogastva, toda pozabiti ne smemo da je najlepše bogastvo, ki je združeno z gospodarskim bogastvom, duševno bogastvo in čistost ideala.

Svoj spis zaključujejo avtorji tako: Rimska cerkev se je združila z vsemi konservativnimi silami. Privilegijem in bogastvu je dala na razpolago vso svojo moč zoper fatalni razvoj demokracizma. To pogubonosno klerikalno politiko moramo zadeti v sree. Mi vsi smo pripravljeni, sodelovati zoper ogromno infamijo, ki jo izvršuje Vatikan s tem, da je uslužnik cerkev v prid obstanku sedanjega družabnega sistema. Toda mi vam kličejo: Ako se hoče da bo protiklerikalna agitacija uspešna, je treba najprej ločiti čiste Kristusove nauke, čisti kristijanizem od onih, ki iz Kristusovih nauk delajo umazano kupčijo. Danes evangelij ne živi več med duhovniki, ne v papeškem dvoru ne v prežrešni in brezidealni cerkveni birokraciji. «Za Krista proti Vatikanu!» — to je naše geslo: «Za socializem zoper nazadnjaške in konserva-

tivne stranke!» Vam, ki nas družijo vera, pravimo: «Bodite samo kristjani, pa bodete socialni demokratje in protiklerikalci». Sodrugom pa, vam, ki nas družijo ideal socializma kličejo: «Bodite samo socialni demokratje in tedaj bodete tudi pravi kristjani.»

Tako govore ti krščanski socialci, ki se jim je današnje stanje cerkve, duhovništva in papeštva pristudilo do dna srca ter so vprašali vodstvo italijanske socialne demokracije, če jih sprejme v svoje vrste. Omeniti moramo pa, da se je vršila uprav zaradi tega med raznimi italijanskimi socialističnimi listi in revijami živahna razprava, ali se ima ali ne sprejeti omenjene krščanske socialce v stranko in če bodo imeli v tej sploh kaj verskega zadoščenja. Definitivno odločitev ima strankarski zbor. — Kako neki sodi o tem dr. Janez Evangelist Krek?

DOPISI.

GORIŠKO.

Nabrežina. Našemu občinskemu svetu ne bo prav gotovo nič žal, da se ga od časa do časa spomnimo in da povečmo onim, ki ga sestavljajo par besed, tako, na uho. Iz med mnogo drugih, ima naš občinski svet tudi to napako, da se bavi, vedno z reči, ki ali niso nujno potrebne ali pa celo nepotrebne. Te dni se je imela vršiti seja na kateri naj bi se bilo sklenilo potrositi 500 kron v podporo ubogim učencem. S to svoto se je nameravalo dati ubogim učencem brezplačno šolske potrebščine. Seveda bi ne imeli mi prav nič zoper to, če bi ne bilo to popolnoma odveč. Ubogim učencem šolske potrebščine brezplačno dajati je dolžnost občine. Sicer pa nalogo preskrbeti brezplačno šolske potrebščine ima vlada v svoji režiiji. Toda naši mestni očetje bi radi prišli do kakega križca ali medalje pa bi radi po nepotrebem potrosili 500 kron ljudskega denarja v proslavo šestdeset letnice vladanja našega cesarja. Ne zaradi potrebe, tudi ne iz človekoljubja ampak v proslavo za križec in medaljo. Toda če gospodo v našem mestnem svetu srbi toliko omenjenih 500 kron, potem jim pa lahko svetujemo kako jih lahko najboljše potrosijo. Naš otroški vrtec ni namreč niti v lepem stanju. Zarit je nekako v zemljo in pod njim je odtok iz bližnjega studenca. Prostori so vlažni in vsled tega zelo nezdravi posebno če pomislimo, da bivajo v njih otroci, ki si zdravje navadno že tam zelo pokvari. Posebno trpe noge in se otroci nalezijo takozvanih reumatizmov. Morda bi ne bilo slabo, da bi nakupil mestni svet za omenjenih 500 kron lep zračen prostor in sezidal lep otroški vrtec. Morda. Gospodje naj namreč le prevdarijo. Toda ker smo že pri šolstvu in učencih, menda ne bo slabo, če povemo našemu mestnem svetu da so prostori naše šole premajhni za vedno naraščajoče število otrok.

Že lani so bili otroci kar natlačeni po razredih. Kaj bo letos. Mi vemo namreč, da bi v legino šolo ne zahajalo toliko slovenskih otrok, če bi prostori naše šole odgovarjali potrebam. Da se bodo naši mestni očetje pečali o tej zadevi ne bo menda slabo. Veliko bolj koristno bi bilo, če bi se ta gospoda zanimala nekoliko več za resne nujno potrebne stvari in manj za jubileje.

Toda tudi glede te stvari ne bo težavno najti izhoda. Naš občinski dušni pastir ima (seveda) dve jako lepi poslopji. On je pa samec in zastoj se mi že delj časa poprašujemo, čemu neki rabi naš duhoven dvoje lepih poslopij. Poslopji ste veliki. Morda bi se dalo eno uporabiti celo za šolske prostore. Saj ste obe občinska last. Gospodom liberalcem in jako slabim administratorjem bi tudi priporočali, da če nečje enega poslopja uporabiti za šolske prostore, naj bi ga dali vsaj v najem ne pa brezplačno njemu, ki ni v našo korist.

Toda v kolikor smo se prepričali bi bilo eno poslopje prav primerno za šolo. Želeli bi da bi nas naši gospodje poslušali in videli bodo, da se bo število učencev v legini šoli zmanjšalo, imeli bomo bolj zdravo deco in iz otroškega vrtca nam bodo prihajali otroci domov zdravi mesto bolni kakor se to dosedaj večkrat zgodi. Torej gospodje manj jubilejev in več resne skrbi za resne potrebe.

Pa brez zamere, samo naš svet je to.

Dobravljje. Kmečki delavski gospodarski zadrugi v Dobravljah na Goriškem je tedaj namestništvo pravila potrdilo. Od zadnjic ko smo Vam poročali pa do danes

je pristopilo zadrugi zopet lepo število novih članov. Veliko število pridelovalcev vina. Iz Brji pri Rihenbergu so pristopili skoraj vsi. Po številu do sedaj pristoplih udov ima zadruga nad 10.000 hl vina.

V kratkem bo izdala zadruga potom svojih glasil natančno pojasnilo, kam naj se konsumentje obrnejo ako žele dobiti dobro vinsko kapljico. Toda to kar se je naredilo do sedaj je samo malenkosten del od vsega kar namerava obstoječi odbor. Zadruga bo namreč skrbela za oddajo vina tudi češkim bratom. Na Češkem točijo namreč zaradi špekulacije zasebnikov, vino po 2 in celo 3 krome liter. Saj ga tako oni, ki so vina najbolj potrebni ne morejo uživati.

Onim, ki do danes še niso pristopili naši zadrugi priporočamo, da store to najhitreje. Saj bodo imeli od zadruga vsi samo koristi in velike koristi.

Na delo tedaj!

ISTRA.

Još malo objašnjenja dru. Laginji. Več smo zadnji put izjavili, da nam ne pada ni na kraj pameti, da doktora Laginju na pravdi ocrnjujemo radi parnica na Velikom vrhu. Onomadne je dr. Laginja izjavio jednom našemu drugu, da je on u toj stvari posve nedužan. Ujedno je tom prilikom rekao, da on ne može, da bude odgovoran za svoje odvjetničke kolege, jer da oni posve dobro znadu, kako da upravljaju svojim odvjetničkim poslovima. S tom se izjavom dra. Laginje posve zadovoljavamo. Dr. Laginja, dakle priznaje, da se je spomenuti škandalčić ipak odigrao, ali da je on nedužan.

S tom čemo se stvari još na tanje pozabaviti. Za danas dosta. Sad pak pitamo nešto drugo. Šta li je o gospodu iz narodnog doma — sa novcem, koji je sabran za žrtve na Velikom vrhu? Gdje su računi? Dužnost vam je, da tu stvar razjasnite, jer one osobe, za koje je novac sakupljen, propitkivaju za račune. Bilo bi mnogo bolje, da ta gospoda metu pred svojim pragom, mjesto da po svojim skupštinama bajaju s socijalističkim računima, koji vas nimalo ne svrbe i za koje smo mi jedino svojim članovima odgovorni.

Socijalistički narodni zastupnici u Puli. Pred dva tjedna posjetili su nas drugovi Leo Winter iz Praga i Winarski iz Beča, oba narodni zastupnici na carevinskom vijeću. Ovdášnju su drugovi obijci razjasnili položaj radništva u arsenalu.

Politički odbor jugoslav. soc. dem. stranke napose im je razložio narodnostne i školske razmjere u Puli i nopcje po Istri.

Kazano im je, da Hrvati u Puli nemaju ni jedne svoje pučke škole a po selima, da im takodjer nije bolje. Drug Winter je obećao spomenutom odboru, da će se za istu stvar zauzeti najprije u českom a zatim u zajedničkom socijalističkom parlamentarnom klubu i najposlije u samom parlamentu. Sažaljevao je, što u carevinskom vijeću nema niti jednoga ni hrvatskog ni slovenskog socijalističnog poslanika, ali da se on nada i da je čvrsto uvjeren, da bar kod budućih izbora neće mo ostati pred vratima.

Tržaške delavske zadruge.

V. zadrugno leto. 2439 članov.
1908-1909.

Skladišča

I. ul. dell' Istria št. 10. II. ul. Belvedere št. 34.
III. ul. del Salice št. 4. IV. ul. Acquedoto št. 67.
V. Milje VI. ul. Conti št. 26.

Pregled razprodaje:

Zadrugno doba	1906-1907	1907-1908
Kron	Kron	Kron
Julija	21065.09	38389.38
Avgusta	21283.22	41232.56

Podpore vdovam in bolnim članom. V mesecih julija in avgusta se je dalo bolnim članom, vdovam in sirotam **288.34** kron blaga podpore.

Dividende.

Zaradi kalkulacije in uknjižbe dividendov zadrugne dobe 1907—1908, so člani naprošeni da vložje v skladišču, kamor navadno zahajajo, člansko knjižico, znamke od 20 kron in ostanek malih znamk leta 1907—1908.

Doba za vlaganje znamk je določena do 31. decembra 1908. Po preteku tega časa se ne bo sprejemalo več starih znamk kakor tudi ne kalkuliralo več dividendov leta 1907—1908.

Priporočamo tedaj vsem članom da vložje znamke in članske knjižice pravočasno, kajti drugače zgube ne samo pravice do dividendov marveč tudi pravico do bolniške podpore.

Člansko knjižico in «buono» dobi vsak član teden pozneje v svojem skladišču seveda po potrdilu.

Op.) Zavitki v katere se ima spraviti knjižico in znamke so na razpolago v vsakem skladišču.

Hranilne vloge.

Vsi oni, ki posedujejo knjižice hranilnega odseka, so naprošeni, da vložje za teden dni knjižnice v društveni urad, da bo mogoče vknjižiti obresti narasle do meseca junija 1908.

Zadrugni uradniki bodo dali za vsako vloženo knjižico posebno potrdilo na katerem bo zaznamovana svota zadnjega salda tekočega računa.

**

Na podlagi sklepa iz leta 1905 naznanja vodstvo zadrug vsem članom, da blago nakupljeno v zadrugnih skladiščih se pošlje na dom samo če doseže svota blaga 6 K.

Tajni sklad „Delavskega Lista“.

Mesečni prispevki.

Goriške krajevne organizacije 3 mesece	K	150.—
Verčon Anton 3 mesece	„	15.—
Mirt Martin 5 mesecev	„	25.—
Organizacija pek. delavcev Trst 2 meseca	„	10.—
Regent Ivan 2 meseca	„	10.—
N. N. 2 meseca	„	10.—
Jernejčič Fran 4 meseca	„	8.—
J. I. 6 mesecev	„	6.—
Kopač Josip 2 meseca	„	10.—
Bizjak Fran 5 mesecev	„	5.—
Jernejčič Anton 2 meseca	„	4.—
Iglič Fran 2 meseca	„	3.20
Novak Avgust 3 mesece	„	3.—
Mihevc Ignac 3 mesece	„	3.—
Kernolj Vinko 1 mesec	„	2.—
Vatovac Fran 2 meseca	„	2.—
Ziberna Ignac 4 mesece	„	2.—
Zura Josip 1 mesec	„	1.—
Babuder Fran 1 mesec	„	1.—
Hafner Filip 1 mesec	„	1.—
Srdar Ivan 1 mesec	„	1.—
Štok Jernej 1 „	„	1.—
Štok Jakob 1 „	„	1.—
Škof Fran 1 „	„	1.—
Laščak Anton 1 mesec	„	1.—
Vrabc Drago 1 „	„	1.—
Ferri Andrej 1 „	„	1.—
Zigon Anton 1 „	„	1.—
Reven Ferdinand 1 mesec	„	1.—
Zigon Štefan 1 mesec	„	1.—
Gaberski M. 1 mesec	„	1.—
Ožanič Milan 1 „	„	1.—
Šneider Anton 1 „	„	1.—
Mešek Valentin 1 mesec	„	1.—
Štolfa Rafael 1 mesec	„	1.—
Lapajne Fran 1 mesec	„	1.—
Skerjanc Ivan 3 mesece	„	6.—
Mislej Ivan 2 meseca	„	2.—
Štolfa Alojzij 1 mesec	„	2.—
Kapel Jakob 1 mesec	„	1.—
Leskovic Ivan 5 mesecev	„	5.—
Pogačnik Ignac 5 mesecev	„	5.—
Čermelj Anton 1 mesec	„	1.—
Frankič Vinko 1 mesec	„	1.—
Skupaj	„	320.20

Nabiralne pole.

Kernolj pola št. 48. Ivan Kosovel K —20
Bahun Andrej (ker se ni izpolnila želja nekega narodnjaka; da ne bo nikdar več nego 87 drž. poslancev —88; ker je bilo pri sodrugu Košuti v Križu prav dobro vino 1.10; Diversi mati della Lealta di una festa 1.70; Bahun Andrej —21; Zura Josip za znake —20.

Ivan Trebec pola št. 55. Miha Suligoj —40; Mirt Martin 1.—; N. N. narednik L. I. K. 1.—; Drago Stöber —30; Rudolf Zoriga —30.

Ivan Trebec pola št. 56. Pertot Martin —10; Brenc Ivan —10; (Ime nečitljivo) —10; Mavrič Martin —20; Ivan Stare —10; Junchaut Matija —26; Nežič Fran —30; Kovač Ivan —20; Kammerstätter Peter —50; Bär Josip —20; Adolf Venier —40; Stukler Drago —20; Kranje Drago —50; Anton Kigerl —20; Sulgaj Ivan —20; Sever —20; Josip Margan —20; Mager Rudolf —20; Mihael Likof —20; Zemann Vencel —50; Roseman Anton —50; Zorvek Josip —20; Trebec Ivan 1.—.

Razni prispevki.

Dr. Edmund Puecher	K	30.—
Dr. Elio Jesorum	„	10.—
Zolija Ivan	„	2.—
Mirt Martin	„	—30
Socialno društvo v Vrtojbi. Nabralo med sodrugi	„	5.23
Kmečka delavska zadruga v Skriljah	„	5.—
Pasigli Josip	„	1.—
Lulek Fran	„	1.—
Merkelj Andrej	„	1.—
Nekateri peki mesto venca na krsto	„	1.40
N. D. O.	„	1.—
Kožman Matija	„	1.—
Vičič Josip v Renčah	„	2.—
Leopold Petejan, Miren	„	1.—
Kreševič Mihael	„	1.—
Lavrenčak Ivan	„	—40
Skupaj	K	62.33
Nabiralne pole	„	13.85
Mesečni prispevki	„	320.20
Skupaj	K	396.38
Prejšnji izkaz	„	1661.05
Skupaj	K	2057.43

Sodrugi, ki še niso vrnili nabiralnih pol, naj store to čim prej. Dolžnost vsakega sodruga in soimišljenika je, prispevati tajnemu skladu našega lista.

Delavsko gibanje.

Skupina lesnih delavcev naznanja da priredi v soboto dne 12. t. m. ob 8 uri zvečer v Delavskem domu v Trstu III. nad. važno zborovanje za slovenske tovariše. Ker se bo razpravljalo o zelo važnih rečeh, se vabi slovenske delavce, da se udeležijo zborovanja v velikem številu.

Listnica uredništva.

Trst. P. R. Prihodnjič.
 Sv. Križ. Tudi prihodnjič. V bodoče pošiljajte rednejše in če le mogoče do srede. Se priporočamo tedaj.
 S. T. Clemenceau ni bil nikdar član socialistične stranke.
 Gropada. Zelo nas je razveselilo vaše poročilo. Prosimo potrudite se ta teden v naše uredništvo.
 Podgora. K. V. Kje ste pa bili v tork? S. F. Najboljši je pač Wolf-Pleteršnikov.

Izdajatelj in odgovorni urednik VINKO KERMOLI.
 Tiska. TISKARNA MODERNA M. Susmel & Comp.
 ulica della Zonta 8.

Naznanilo.

P. n. občinstvu in sodrugom železničarjem uljudno naznanjam da sem prevzela staroznano gostilno na Perlesovem marofu ob Resljevi cesti št. 22 v Ljubljani.

Točila bodem pristna dolenjska vina in Perles-ovo pivo vrček po 20 vin.

Ob vsakem času bom tudi postregla s svežo mrzlo in gorko kuhinjo po najnižje mogočih cenah.

Na razpolago imam na novo opremljeno zimsko kegljišče in vse slovenske delavske časopise.

Nadejaje se obilega obiska s strani v Ljubljano prihajajočih sodrugov se priporočam.

Z odličnim spoštovanjem

MARIJA PETRIČ
 restavratorka.

JAKOB MAGANJA

priporoča svojo

GOSTILNO

prej „Stadt Marburg“

ki se otvori v soboto dne 5 t. m. v ul. Ghega št. 3. Vogal ul. Carradori.

Dobro domače vino

črno in belo iz Sv. Križa pri Trstu.

Mrzla in gorka jedila vedno na razpolago.

Dobra kosila za delavce — cene zmerne — Postrežba točna.

JOSIP ZLOBEC

priporoča svojo

pekarno in prodajalno jestvin

v kateri ima na razpolago raznovrstne jestvine po najnižjih cenah; posebno priporoča svojo moko iz prvih avstro-ogerskih mlinov.
Pulj - via Lissa št. 34 - Pulj

Na razpolago vedno pripravljena peč (izvzemši nedelje in praznike) za privatno pečivo.
Delavci! podpirajte delavca tovariša.

Odlikovani elektro fotografski atelje

za moderno slikanje

A. JERKIĆ

Via delle Poste 10

se priporoča v izdelovanje vseh v fotografsko stroko spadajočih del. — Cene zmerne. — Slikanje se vrši pri čarobni električni razsvetljavi do 7 ure zvečer.

PEKARNA IN SLADČIČARNA

Dominik Milanič

TRST, ul. della Guardia št. 24.

Kruh vedno svež I. vrste konfekcijoniran večkrat na dan potom lastnega higijeničnega sistema.

VELIKA ZALOGA

Likerjev v steklenicah.

Slovinci in Čehi v Trstu in na Primorskem.

Pozor!

Potrebujete srajce, spodnje hlače otroške obleke, obleke za gospice in gospe in razne druge domače obleke?

Pišite na podpisano trdko rokodelnega tkanega platnenega in volnenega blaga

78 ct. široko 25 m. stane 10 kron

» » 50 » » 20 » franko!

Trpežno Pozor! Raznobarvno!

Zahtevajte vzorce!

Marie Černá,

Ručni tkalcovna, Nový Hrádek u Nov. Města n. M., Čechy.

Gostilna „Alla Lealtà“

ANTON SAITZ

ulica delle Acque

Vina najfinejša, domača kuhinja

Družinske zabave.

FRATELLI PAGANI

TRST. Ulica Acquedotto št. 6.

Velika zbirka igrač, okraskov, parfumarij, mila, ovratnikov, zapestnikov,

kravat, i. t. d.

Mesesnel Antonio

priporoča svojo

GOSTILNO

— za —
 rojansko cerkvijo.

VINA IZVRSTNA.

Mrzla in gorka jedila vedno na razpolago.

Postrežba točna.

Cene zmerne.

Tovarna testnine z jajci
Ernesto A. Vodopivec

Trst, ul. Farneto št. 13.

KAROL GERBEC

BRIVEC v ulici delle Acque št. 17.

Enotni mesečni tarif. Šterilna svetilka Long.
 Zbirka parfumarij in mila.

Slovani! — Podpirajte edino — Slovani!

Slovansko knjigarno in papirnico

Josipa Gorenjca, Trst, ul. Valdirivo 40

KAVARNA UNIONE = TRST =
 Ulica Caserma
 = in ulica =
 Torre Bianca.

Napitnina je odpravljena.

Velika zbirka političnih in leposlovnih revij
 in časnikov v vseh jezikih.

Pozor! — Delavci! Širite delavski tisk! — Pozor!

V prodajalni
„DELAJSKE TISKOVNE DRUŽBE“
 v Ljubljani

na Dunajski cesti št. 20 (nasproti kavarne Evropa)

se dobe sledeče knjige in brošure:

- H. Kirchsteiger: „Pod spovednim pečatom“. I. knjiga 2'60 druga K 2.
 P. Mihalek: „Iz nižin življenja“. Cena 1 K.
 Abditus: „Občinski socializem“. Cena 70 v.
 A. Kristan: „Socializem“. Cena 20 vin.
 „Socialna demokracija in kmetiško ljudstvo“. Cena 10 vin.
 „Zakaj smo socialisti“. Cena 14 vin.
 K. Marks in F. Engels: „Komunistični manifest“. Cena 40 vin.
 K. Kautsky: „Kdo uničuje proizvodnjo v malem?“ Cena 30 vin.
 „Proletarijat“. Cena 30 vin.
 „Kapitalistični razred“. Cena 30 vin.
 A. Kristan: „O konsumnih društvih“. Cena 20 vin.
 L. Warmund: „Katoliško svetovno naziranje in svobodna znanost“ 70 v.
 S. Machar: „Magdalena“. Cena 2 K.
 „Program socialne demokracije“. 4 vin. „Vun z enako volilno pravico“ 4 vin. in „Zvišanje duhovniških plač“. Cena 10 vin.

Vsa pisma naj se naslavlajo na

„Delavsko tiskovno družbo“ v Ljubljani
 Dunajska cesta št. 20.

Pozor! — Delavci! Širite delavski tisk! — Pozor!